

KREŠŤAN

16.

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny
Na pol roka --- 2 "
Na štvrt roka --- 1 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁR
28. Nap. Könyvtár
Névedéknapló
190 / év. 7 / 2. sz.
SÁNDORFI.

Ujtitel' a vydavatel' :

MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlásoky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku ie 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Moc prevelebnej Sviatosti Oltárnej.

Zkáza uhorských Rusov.

Dvoje židovsko-maďarské noviny peštianské zavejkaly konečne tiež nad ubohými uhorskými Rusmi. Avšak hneď tu zo začiatku pripomenieme, že nevejkalý ony nad biedu ľudu toho — veď do biedy kresťanského ľudu nezvykol sa starať časopis židovský.

Docela iná príčina je bedákania týchto židovských novin, ovšem že je ona tiež skutočne povážlivá, ba úžasná. Ako «Egyetértés» a «Pesti Hirnap» v čísle 173. píšú, o tom je reč, že z Ameriky sa navráťivší ľudia rozširujú po ruský písané knižočky, noviny a kalendáre, v ktorých vyzývajú sa naši Rusi, aby prestúpili z katolíckej viery na vieru pravoslávnu. V spisoch týchto vychvaľuje sa tá pravoslávna viera ako taká, ktorej kňazi milujú svoj ľud, milujú jeho biedu, nehanbia sa za reč jeho a usilujú sa pomáhať veriacim svojim a vzdelávať ich. Naproti tomu o gréckokatolíckych pp. farároch veľmi nepekne sa vyslovujú spomenuté spisy. Vyhadzujú sa im tu na oči, že za ten ubohý ľud nepreložia krížom slamy, že zapredávajú ho maďarom a že nie sú hodní iného, len aby ich metlou povyhánali ľudia z fár.

Nuž veru takýchto spisov, nám vonkoncom nebolo treba. Nech nás všetkých Ježiš Kristus zachráni aj od takej myšlienky, žeby ľud náš nábožný mal zapreť vieru svoju! Tu nemôže a nesmie byť pražiadnej príčiny dostatočnej, žeby sa na také niečo pomýšľal smelo. Či sme biedni, či prenasledovaní, či triznení jakokoľvek: to všetko nenie pre nás také strašné nešťastie, ako je nebezpečenstvo stratíť vieru pravú.

Spomenuté už noviny židovské najväčšmi nad tým bedákajú, že v tých zlomyseľných spisoch ruských spomína sa aj cár (panovník) ruský, akožto ochranca mocný, ktorý našich ubohých hornovidienských Rusov a Slovákov vysvobodí vrah zpod otroctva terajšieho. — Aj toto je veru hrozné, nevlastenecké búrenie tak proti náboženstvu nášmu, jako aj proti vlasti, ktorú predkovia naši v krutých bojoch zachránili a nám verne zanechali. Ani jeden pravý katolík, ani jeden pravý a verný syn vlasti tejto nesmie na takéto ani len pomysleť.

Lež my nemôžeme sa zdržať, keď v týchto strašlivých pohyboch píšeme, aby nepátrali sme

aj po príčinách toho a nerozmýšľali o tom, jako by bolo treba takéto pohyby nemožnými a zbytočnými urobiť.

Židovské noviny píšú, že tu sa vôbec pomáhať nedá, ponevác proti Americkým Rusom mi nič nemôžeme konať.

Toto je nie pravda. My nemôžeme síce Amerikánom rozkazovať, bo tam panuje úplná svoboda pre všetkých, ale môžeme a máme aj hľadať spôsoby, aby ten ľud nebol nútený zutekať do tej Ameriky. Po druhé treba dobre, bez všetkého predpojatia vyzkúmať ponosy nespokojných Rusov našich a potom na kolko sa snáď s ním nespravodlivo, nekresťanský zachádza, treba sa nám takého zachádzania s nimi chrániť. Toto musíme tým dôraznejšie hlásať a žiadať, lebo nik nevie, či nespokojnosť nebude sa ďalej šíriť, a či nezachváti aj našich slovenských vystaľovalcov. Povedzme n. pr., že aj naši slovenskí vystaľovalci začnú také spisy trúsť tu doma, v ktorých hromží sa na duchovenstvo, že sa o ľud nestará, že zapredáva ich židomaďarom a p. Pýtajme sa a odpovedajme si: jaký že toto bude mať účinok? Dobrý na žiaden pád nie. Ba isto-iste strašné povstanú z toho výsledky v tom páde, jestli by tie ponosy proti duchovenstvu čo len z čiastky pravdivé byly, Opovažujeme sa tu poukázať na presmutné prípady, ktoré sa v novšej dobe vo Španielsku, v Francúzsku a Taliansku odohrávajú. My sme v našom časopise schválne nepísali o vzburách protikňazských v horespomenutých krajinách. Sme mlčali s tým preto, aby snáď náš nábožný ľud nepohoršil sa takými chýrami. Teraz len vo všeobecnosti pripomenieme tolko, že veru duchovenstvo v tých krajinách je veľmi horlivé, príkladné vo vykonávaní svojich kňazských povinností, ale okrem toho nerobilo za utlačovaný ľud nič. A keď nerobili za ľud nič kňazi, robili na mieste nich socialisti, a kadeakí republikáni. Takto hľa stratilo duchovenstvo vplyv na opustených a od zlých ľudí pobúrených veriacich svojich.

Učme sa tedy z týchto smutných prípadov, a nehanbime sa za ľud, zastávajme ho ako nám len možno, bojujme za jeho práva, hoc by sa to snáď niektorým veľkomožným pánom hlaváčom nepáčilo. V ľudu je veľiká sila s ktorou porátať budeme donútení. Bo jestli sa nám sila táto z rúk vyklzne a obráti sa proti nám, vtedy snáď

už bude pozde. My nehovoríme, že naši katolícki kňazi u uhorských Rusov boli by vinní z toho, čo sa na nich v tých roztrusovaných spisoch píše. Len to vieme istotou, že Rusov zvykli chváliť akožto takých, ktorí sa najpeknejšie maďarizujú. Ale aj to vieme z hodnoverných zpráv že ľud ten je najzaostalejší, najnevzdelenejší. A že je aj najchudobnejší, o tom vie však svet celý.

Hľadme teda všetci ponajprv len na to, aby sme ľud neopustili, aby sme ho vzdelali. Vzdelávať treba ľud živým slovom a písmom, tedy dobrými knižkami a časopismi. Vzdelaný človek nedá sa tak klamať od úžerníkov a nedá sa tak nešlechetno pobúriť proti vlastnej viere a proti svojemu duchovenstvu, ako sa to teraz u Rusov uhorských robí. Ba vzdelaný človek schopnejší je naučiť sa aj tú reč štátnu bez toho, že by s vlastnou materinskou rečou podliacky opovrhoval.

My teda nesmieme dovoliť, aby ľud, nemajúci iných vodcov, ostal korisťou kadejakým buričom. Veď vieme, že proti kňazstvu sa aj bez všetkej príčiny búri; a keď teda skutočne by bolo pravdou, že hanbíme sa za ľud, že dovolujeme oberať o jeho školy, bohuslužby atd.: vtedy veru môžeme byť istí, že americkí a iní socialisti nebudú spať, lež budú na všetky strany štváť proti duchovným a proti viere. Že tomu tak bude, už máme toho príznaky tu. Hľa medzi peštianskými robotníkmi slovenskými sa také bezbožné české spisy rozširujú, a sú tak pekne, úlisno písané, že človek úžasne, keď pomyslí si, čo to aký výsledok mať bude! Buriči sú tedy už tu a pracujú ako to dr. Prohászka verejne hovoril «apoštolskou horlivosťou», kdežto v duchovenstve ten istý pán osvedčil sa, že nekonáme proti tomu s našej strany temer nič.

Čas je teda už ozaj tu, aby sme sa všetci vzpomätali. Rozumný a svedomitý kresťan nedá so pomýliť žiadnými falošnými heslami o vlastnectve, že by k vôli tým sprostým heslám zanedbával povinnosti lásky k blížnym. Lepšie nám predchádzať nespokojnosť ľudu teraz, než potom keď bude zle, bezvládne lamentovať nad ľudom i nad cirkvou.

Edvard Sándorfi.

Slováci, koho voliť? Pod týmto názvom vyšla v Turč. Sv. Martine nákladom pôvodcu *V. Vrbinu* znamenitá knižočka, ktorá v úvode svojom, potom v stafach: Rodáci v svojich rukách držíte svoj osud, atd. Odporúčame knižku k najhojnejšiemu rozšíreniu.

Michal Juriss.

1824—1901.

Teraz rok, jako sme pochovali účinnivého ľudového vyslanca Antona *Mócsyho*, a teraz zase sme prinútení vám smutnú novinu zvestovať, že Michal *Juriss*, prievidského okresu ľudový vyslanec zomrel. Veľmi sme si vážili starého pána pre jeho ráznosť, otvorenosť a kresťanské smýšľanie, ktorý celý život posvätil vlasti a ľudu svojmu, medzi ktorým žil výše 40 rokov.

Jako vyslanec v snemovni častejšie hovoril o biedach chudobného ľudu. O veľkej a nesnesiteľnej dani. Bičoval svevolu a bašovstvo jednotlivých pánov a neraz do očí povedal ministrom a vláde trpké slová. Michal *Juriss* v roku 1896-tom oproti Ernestovi *Sporzonovi* bol ohromnou väčšinou hlasov vyvolený za zástupcu ľudu.

Večná mu pamäť!

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Z Prievidze. Kto od dlhšieho času v Prievidzi žije a vidí čo sa tu robí zhýknuť musí nad tým a zvolať: Kto by si to bol myslel? Ti, ktorí sa ešte len pred niekoľko dňami za tuhých nezlomných ľudovákov vydávali v prospech kresť. ľudovej strany všetko urobiť, sa verejne osvedčili, pokračovanie liberálov zatracovali, sišlisa dňa 22. júna u p. *Brestyenzskyho* býv. rychtára a vykričali p. *Sporzona* za kandidáta liberálnej strany s revisiou. Na toto sa starší zrelšej rozvahy človek len zasmiať musí, lebo nesmie zabudnúť, že ten, ktorý je zákonov cirkevno-politických pôvodcom, včul jejich premenu žiadať a previesť má. No zaviazal sa tenže pán proti civilnému manželstvu všetko možné urobiť, čo písmo v archíve uschované dokazuje — a potom ho pekne odhlasoval — ak by to isté i s revisiou urobil, ach! mali by sme Prievidzani pekný posmech. Medzitým nedajme sa s tou² revisiou mámiť, alebo s tým, že ľudovú stranu od vládnej len cirkevno-politické zákony delia — to je všetko liberálny svetlonos. Ľudová strana vzala si do programu vieru, náboženstvo a liberáli o viere a náboženstve ani očuť, tým menej hovoriť chcú a jak ju i zpomnú, po tajomky rozumejú oni svoju vieru a nie tú, ktorú Kristus z neba

priniesol a cirkev sv.: učí. Ludová strana žiada nie len revisiu zpomenuť zákonov, ale ona žiada, aby vláda dala Cirkvi katolíckej, čo majú židia, luteráni, aby jej vydala majetok jej vlastný, nechce aby školy boli štátne, a už páni moji, ktorý s liberálov tam na sneme, čo sa i za kresťana doma vydáva, s ľudovou stranou aspoň v tomto drží? Ani jedného nie sme v stave pomenovať, no a p. Sporzon sotva by chcel byť bielym havranom, ktorý už i tak dokázal nestálosť v danom slove a záväzku, kňazské a cirkevné dôchodky nie veľmi pekne zastáva a štátne školy podporuje. Zahryzovať není povolaním naším, ale pravdu i otcovi i materi povedať je povinnosťou našou a tak i od nej neodstúpim. A preto nedajme sa mámiť a klamať — dosť už toho bolo za 30 rokov, — poznáme francúzskych, uherských Čechov nič nestoja, ale ľudových liberálov ani znať nechceme. My od koreňa Prievidzani sme a zostaneme kresťami-ľudovákmi a natom pracovať neprestaneme, aby i naši susedi tými boli a sa stali.

Vojna v južnej Afrike.

Búrom darí sa nad očakávanie. Dostávajú vždy nové posily z radov hollandských kolonistov. Sever Kapska je obsadený 10.000 Búrmami. Do Marseille vo Francúzsku prišiel búrsky veliteľ Vaulier s posolstvom k dru. Leydsovi, a vyslovil sa, že Botha nezamýšľa vojnu zastaviť. Ako podmienku uzavretia mieru žiada Botha uznanie úplnej neodvislosti oboch búrskych republík a omilostenie Kapských Hollandanov, ktorí bojovali s Búrmami proti Angličanom. Položenie Búrov je uspokojujúce, a v posledných mesiacoch veľmi sa zlepšilo.

Že sa Búri ešte vždy statne držia, o tom prišla zaujímavá zpráva s bojišťa, ktorá opisuje organizáciu Búrov. Zpráva totiž udáva, že hlavná sila Búrov spočíva vlastne v ich organizácii. Na prvý pohľad zdá sa, jako by celá búrska armáda podelená bola na väčšie, samostatne operujúce voje, ktoré účinkujú na pôde Transválu, ďalej na mnohé malé kommandá, ktoré sú roztratené po celom bojišti a ktorých dušou je Dewet. Tak sa zdá, jakoby každý veliteľ každého malého kommandá operoval na svoju zodpovednosť bez toho, žeby bol v spojení s ostatnou armádou. Tak sa to len zdá, ale v skutočnosti je to cele inak. Búri si zariadili tajnú poľnú poštu, pomocou ktorej sú v spojení všetky čaty a umožnené je jednotné vedenie. Botha cele iste vie, čo robí alebo chce urobiť Delarey a obidvaja cele usozumení pracujú s Dewetom a s jeho početnými podveliteľmi, ktorí zase jednotne vedú svoje tlupy. Angličania sú pánmi v obciach, v garnizonoch a pozdĺž železnice. Ostatné časte bojišťa sú však v rukách Búrov, ktorí križom-krážom chodia po bojišti. Na zapustlých miestach majú tajné stanice, ktoré Angličania len zriedka-kedy objavia a len vtedy sa presvedčia, jak veľkú silu majú Búri v svojej organizácii. V týchto zákutiach majú mnoho dobrých koní, streliva, zbrane, odevu a potraviny. Každé kommando má istý počet jazdcov, ktorí nebojujú, ale len pozorujú pohyby Angličanov. Plánom Angličanov je najprv urobiť poriadok

s veľkými kommandami v Transvále, lebo myslia, že potom ľahšie porazia Deweta s jeho malými kommandami.

Jako posledné zprávy oznámily, Angličania zase dostali bitku na viacerých miestach, čo svedčí len o tom, že to s nimi stojí zle, Všetky znaky poukazujú, že väčšia časť anglického vojska na bojišti už nevydrží dlho tram-poty vojny. Zdravotný stav vojakov následkom nastávajúcej zimy je zlý; nemocnice sú preplnené chorými, všade je nedostatok vystrojenia postiel a disciplína natoľko klesla, že dôstojníci nevedia si už rady s mužstvom. Z privátnych listov v posledné časy opätovne vysvitá, že odoprenie poslušnosti, uskočenie sú každodenné udalosti; zverbované čaty neraz jednomyselne odoprely prevedenie rozkazu, keď prevedenie tohože bolo trochu neprijemné a obtížne a vôbec zapríčiňujú mnoho starostí a práce generálom. A aby smutné polozenie Angličanov bolo úplné, práve vysvitlo i to, že tie čaty, ktoré posledne vyslali z Anglie na posilnenie armády na bojišti, sú boja úplne neschopné. Asi desať-dvanásťtisíc ľudí poslali do Afriky a z týchto asi z polovice bojovníci nikdy nesedeli na koni, pušku v rukách nikdy nemali a hneď ako prišli na bojište, hlásili sa za «maródov» a polihali si do nemocníc. Tí ale, ktorí už ako-tak boli súci do boja, tí neposlúchajú dôstojníkov. Za takýchto okolností stále množia sa chýry, že anglická vláda hľadá nejaký spôsob zakončenia vojny, aby Anglicko nestihla úplná porážka.

Pút do Lourdesu,

s zastavením sa milostných miest: Wilten, Einsideln a Paray le Monial.

Odchod: Z Budínpešte, západné nádražie, 15-ho júla o 9-ej hodine ráno. — Duchovný vodca a správca pútu: velp. Ján *Kraszna*, dekan-farár z Duna-Haraszti.

Ceny pre súčastníkov: **I. trieda 230 zl., II. tr. 175 zl., III. trieda stravovanie za 9 dní: 100 zl., III. trieda len byt: 88 zl.**

Smer cesty: Cez Salzkammergut a Schweiz. — Prihlásim sa možno len do 5-ho júla. — Preddavok: 30 zlatých.

Každému vďačne pošle podrobný program katolícka

Magyar Utazási Iroda.

Budapesten, IV, Ferencziek-tere 2. sz.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Oswald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodi sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine.

Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 hal.; 50 výtiskov 18 kor., 100 výt. 35 kor.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už et. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Radosť, veľká radosť.

Kde? V cirkvi satanášovej, v židovskej fraimaurerii, medzi . . . bratmi v Belzebubu. Prečo? Preto, že majú . . . brata v Belzebubu jedného kráľa a síce kráľa anglického Eduarda VII. Tomuto . . . bratovi celá cirkev satanášova, t. j. všetky židovsko-zednárske lóže, i sám tejto cirkve «červený pápež», námestník satanášov, žid Ernesto Náthan k jeho dosadeniu na trón gratulovali, blahopriali. I maďarská veľká lóža židozednárska v Budapešti v mene všetkých maďarských židozednárov poslala mu, jakožto svojemu . . . bratovi v Belzebubu gratuláciu, blahoprania. A kráľa tajomník E. Letechworth dal maďarskej veľkej lóže žido-zednárskej nasledujúcu odpoveď: «Jeho Veličenstvo kráľ uložil mne, aby som vás požiadal, by ste členom symbolickej veľkej lóže v Uhrách láskave tlumočil vďaka Jeho Veličenstva za srdečné a braterské blahoprania, ktoré za príčinu jeho dosadenia na trón vyslovili ste mu v liste danom zo dňa 19. marca a priloženom k adrese skvostne provedenej. S bratským pozdravom E. Letechworth, tajomník. — Z tohoto vidno, že anglický kráľ Eduard VII-mý je zednár, . . . brat v Belzebubu, tiež i jeho tajomník. Zednári celého sveta a tak i maďarskí zednári sú na to hrdí, pyšní, že majú za . . . brata v Belzebubu anglického kráľa Eduarda VII-mého a jeho sekretára Letechworhta. Ale ešte viacej sú hrdí a pyšní židia na to, že majú v kráľovi Eduardovi svojho poslušného otroka, bo

zednár čo otrok musí židov poslúchať. Že ich poslúcha, to viďno i z toho, že na jejich rozkaz vedie tú na najvyšš nespravodlivú, vražednú, do neba o pomstvu volajúcu vojnu s hrdinskými Búrami. Eduard VII-mý je židovským bankárom viac millionov funtov šterlingov dlžen, i pre túto dlžobu jako jejich otrok ich poslúchať musí. — Zednári majú radosť zo svojho . . . korunovaného brata v Belzebubu, a židia radosť zo svojho korunovaného otroka. — Pred židovským zlatým felaťom i korunované hlavy sa klanajú.

Anarej Rojko, vyslúžilý farár.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 22—23.

Sbierka Jozefa a Karola Mišík z Ameriky 102 kor.; prispeli: Andrej Belička 50 cent, Pavol Lupták, Juraj Belička, Ján Majer, Pavol Juhak, Ján Halodnýak, Pavol Halodnýak, Ján Uhrin, Martin Maček, Jozef Pihakker, Marek Tomáš, Ján Novák, Štefan Zboray, Ján Malinky, Frank Pavlik, Policarp Jutkovič, Franc Jires, Juro Hospodár, Ján Čavajda, Ján Žiac, Jozef Rohoň, Pavol Fraňo, Ján Vidra, Juraj Bella, Majke Danko, Pavol Chindoš, Ján Gerba, Ján Darulla, Michal Krištof, Ján Kostra, Ondrej Očka, Ján Bella, Jozef Hnilička, Jozef Fula, Jozef Majke, Juro Račko, Štefan Dvorský, Michal Lištjak, Peter Federko, Hrič Volčko, Ján Tirpak po 25 cent.; Max Lopen, Svitko Ondrej Gerec, Hrič Fedor, Ján Jatko, Ján Góč, Ondrej Bukový, Jozef Hlavčo po 50 cent.; Ján Michalko, Michal Blaha po 15 cent.; Ján Bartoš, Ondrej Komma, Juro Hajlik, Štefan Hrnčay po 20 cent.; Jozef Mrva, Albert Prokop, Ján Jelšavský, Ondrej Chilla, Samuel Vančo, Pavol Tomka po 10 cent.; Ondrej Lupták 5 cent.; Jozef Mišík 2 dolláre 13 cent.; Karol Mišík 2 dolláre 12 cent.

Sbierka Michala Jaroš a spoločníkov pláteníkov zvolenských z oravskej osady 6 korún 20 halierov. Prispeli po 1 korune: Ignác Galoš, Jozef Dlábik, Michal Jaroš, Martin Dlábik, Martin Szahul, Ján Birony kellner a Ján Jaroš 20 halierov.

Sbierka Pavla Skulavík v Petrohrade 42 kor. 50 hal. Prispeli trenčianskí klampiari z Rovného, Turzovky, Rakovej, Kottešovej a Hliníka: Pavol Skulavík 3 koruny 40 hal.; po 3 kor.: Fabian Milucky, Juro Milucky, Ján Hlavačák; po 2 kor. 40 hal.: Jozef Buchcar, Ján Žilincár so synom, Ondrej Turák, Jozef Lukáč; Jakub Muday 2 k.; po 1 korune: Juro Skrkoň, Alojs Beliš, Pavel Milucký, Imrich Kurncar, Jozef Kurncar ml., Jozef Kurncar st., Ján Rudický, Matej Čuraj, Peter Vyrobik, Juro Tudik, Jozef Gašperek, Štefan Haronik a Ondrej Vyrobik 4 kor.

Sbierka Jakuba Chrobák a spoločníkov drotárov v Bréme 23 korún 54 halierov. Prispeli: Jakub Chrobák 2 marky 40 pf., Štefan Durkay 2 m. 50 pf. Štefan Šulek 2 m., Juro Čisarík 2 m.; po 1 marke: Pavel Ponek, Ján

Kaszán, Juro Papuca, Ján Lokay, Ján Paprčák, Jozef Janáč; po 50 pfenn.: Peter Čisarik, Štefan Lokay, Štefan Paprčák, Ján Gažo, Ján Paprčák.

František Zelinka, Budapešť 8 korún; Familia Plech, Ružomberok 8 k.; Potravný Spolok st. 8 k. 40 h.; Anna Hrin, Ružomberok 5 k.; Pavel Galik, Szepes-Eőr 5 kor.; Ozimý Köln 5 k. 90 hal.; po 4 kor.: Estera Tavel, Alojzia Gero, Rajec; po 2 kor.: Ján Štúr Haško, Ondrej Letko, Maria Holdos Ján Babala Surek, N. N. z Liskovej, Terezia Vorth Szobotiszt, Jurko Szutoris Ružomberok, Michal Havaš Szepes-Sümegeh, Pavel Majstrik Rovné, N. N. Bélaudvarnok, N. N. Lipótvár, sl. Maria Vlkolinský a Jozef Grigely Ružomberok, Dst. Tagányi, Agar Szcsasny, Františka Vlkovics z Wittencu; po 1 korune: Ján Pečko Lapitka (každý mesiac 1 kor.) Ján Kisel z Tapesova, Peter Mráz Ružomberok, Jozef Krátky Federovo, Jozef Krajňak Markušovce, Jozef Gašper, Terezia Gašper, Ján Lelek, Katarina Lelek, Michal Halaši Antunovac Slavonia, Štefan Hattyár N. Boroce, N. N. 1 k. 78 h., Lacko rod. Letko Maria 40 h., Ján Matula 40 h., Jozef Galbo 2 kor. 35 hal. z Witten-Rhein. **Summa 1619 korún 51 hal.**

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Milodary.

Na vnútorné obnovenie spišsko-belanského kostola obetovali.

Z Ameriky: Sbiierka Mateja Zoricsaka 58 dollarov 24 centov, to jest 280 korún; (Pokračovanie z čísla 25.) ku ktorej prispeli: Jozef Pitonyák 20 cent., Juraj Bucko 25 c., Ján Dzurak 25 c., Jozef Valko 25 c., Ludevít Brezovský 25 c., Ján Dostal 50 c., Ján Sestko 25 c., Juraj Šimko 25 c., Ján Gmitter 25 c., Matúš Pitonyák 50 cent., Martin Kalafut 25 c., Štefan Straka 50 c., Anton Pitonyák 40 c., Ján Tomko 25 c., Michal Dostal 50 c., Juraj Dostal 50 c., Ondrej Kelemen 50 c., Martin Klimant 25 cent., Michal Figmik 25 c., Ján Kolesár 1 dol., Ján Sivak 50 c., Pavel Lomos 50 c., Ondrej Janov 25 c., Ján Skunda 25 c., Ján Pohly 50 c., Jozef Matej 25 c., Teodor Rongyos 25 c., Matej Macsok 25 c., Ján Mihalyak 50 cent., Ondrej Bekes 25 c., Ján Sliva 25 c., Jozef Lesko 25 c., Jakub Bahleda 25 c., Adolf Novota 25 c., Jakub Mihlik 50 c., Alexander Čekovsky 50 c., Sobek Mihlik 25 cent., Anton Pitonyák 50 c., Michal Gilak 50 c., Matúš Gelak 50 c., Mataj Szobanszky 25 c., Ján Gelak 50 c., Ondrej Pisarčík 10 c., Alexander Čekovsky 30 c., Jozef Novara 20 c., Jakub Gelak 50 c., Urban Čekovsky 2 dol., Šimun Macsok 50 c., Stanislav Bahleda 2 dol., Peter Pitonyák 50 c., Anton Zoričák 50 c., Jakub Krisak 50 c., Ján Oleksak 50 c., Mikuláš Antosz 2 dol., Augustín Antosz 50 c., Kazimír Štefanyák 50 c., Pavel Szobanszky 40 c., Jozef Novara 1 dol., Valentín Pisarčík 25 c., Štefan Zoričák 1 dol., Štefan Pitonyák 50 c., Martin Vojtasok 25 c., Fraňo Mačok 25 c., Anton Horničák 1 dol., Jakub Čekovsky 45 c., Valentín Vojtasok 25 c., Izidor Čekovsky 1 dol., Robert Rosko 50 cent., Blažej Vaverčák 20 cent.,

Štefan Szelony 25 c., Štefan Szobanszky 50 c., Ondrej Kalapit 45 c., Ján Oleksak 50 c., Matúš Krisak 25 cent., Mikuláš Zoričák 25 c., Sebastian Oleksak 50 c., Ignác Zoričák 50 cent., Jozef Kokelnyak 50 cent., Pavel Vaverčák 1 dollár.

Všetkým tým vznešeným dobrodincom nech Pán Boh hojne zaplatí. Daj Bože, aby čím viacerí k tomu peknému cieľu obetovali, žeby náš milý Nebeský Kráľ v tom z každých strán kacírmí obklúčenom kostole čím skvelejší príbytok mal.

F. K.

Na obnovenie Marianskej studienky na Hore Levočskej obetovali.

Dp. Ondrej Rojko 1 koruny; z košickej stoličkovej fabriky sbierka 102 korún, ku tejto summe prispeli nasledujúci: Ján Mačín 2 koruny, Maria Leško 2 kor., Antonia Gal 1 k. 80 hal., Anna Cerkovič 2 k., Maria Koval 2 k., Alžbeta Seregi 2 k., Cecilia Foriš 1 k., Katerina Adestan 2 k., Maria Remeth 2 k., Julia Jusčák 2 kor., Maria Jurenko 2 k. 60 hal., Anna Matej 2 kor., Anna Eliaš 2 k., Maria Rusnak 2 k., Maria Franko 60 halierov, Maria Fuks 2 kor., Barbara Šnicer 2 kor., Alžbeta Šonvarký 2 kor., Anna Holomaňi 2 kor., Julia Štas 2 kor., Maria Ferenc 1 kor., Maria Gajdoš 80 hal., Maria Hopko 2 kor., Katerina Tóth 2 kor., Magdalena Friš 2 k., Maria Štros 1 k., Maria Varga 2 k., Alžbeta Šimko 2 kor., Ján Selak 2 k., Juraj Mađar 2 k. 29 hal.; Jozefina Czeluk 2 k., Maria Magalik 2 k., Karolina Mazur 2 k., Paulina Hanyi 2 k., Ondrej Družbovský 2 k., Imrich Čížik 2 kor., Maria Mihok 1 k., Ondrej Beličák 1 k., Anna Beličák 1 k., Ján Zsák 1 k., Štefan Papcun 80 hal.; z Košic: Karol Nezval 6 korún 60 halierov.

Ponížená prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, pofažne už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

Školu našu chceli soštatniť a nedovolili sme to, bárs sme aj tým činom veľkú farchu na seba si vzali; farchu, ktorú sami by sme ani nesniesli. Avšak dôverujúc v obetivosti katol. spoločenstva, že nás podporovať bude v šlachetnej námahe, odhodlane vzali sme na seba farchu a zodpovednosť!

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Kreštana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispeli.

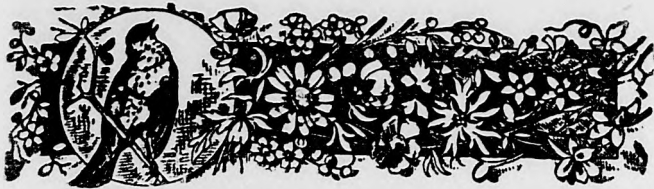
Ponechajúc zdlhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou príjmeme a cestou novín kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Szinnye (Sáros vm. pošta loco), dňa 12. júna 1901.

Andrej Stariniec ml., kurátor. Ján Kurimszky, farár a predseda škol. stolice.

BESEDNICA.

Dobrú noc liberál ...

Dobrú noc liberál, dobre spi,
Len si viac na mandát nemyslí.
Dobrú noc, dobrú noc,
Nepôjdem ti viac na pomoc.

Však si ty liberál pekný vták,
Oklamals voličov mnoho kráľ.
Sľubovals vždy mnoho,
Nesplnils jako živ ničoho.

Nepôjdem na teba hlasovať,
Ani sa o teba pasovať.
Za trochu pálenky,
Nepôjdem si mazať halenky.

Ej pôjdem na voľbu, príjde čas,
Budem si vyslanca voliť zas.
Ten bude ľudový,
Zastane sa za ľud ubohý.

Len poďme na voľbu do radu,
Urobme tým pánom parádu.
Však mi ím povieme,
Ktorého vyslanca zvolíme.

Pravdomil Skalický.

Celý svet je už nervózny, zvlášte počas ablegátskych volieb, ponosoval sa jeden gazda Zaoskovi sedliakovi z V.-Kostolán.

— Ale švagre Zaosku! čo že sa to bude robiť na svete, veď je všetko nervózne, dráždivé, pojašené a hysterické či v političnom a socialnom, či vo familiarnom ba ešte aj v náboženskom obore! My sedliaci a remeselníci chudobní máme často príležitosti až nad mieru a na zbytok túto panskú chorobu pocítiť. Ja som sa raz bol už pýtal jedného okresného koňského kúřmida Cvajfusa, že čo je príčina tej rozmahajúcej sa nemoce nervovej? on mi dal odpoveď, že pri koňoch on ešte nespozoroval túto nemoc nervov ale, že áno najviac u ľudu pánskeho alebo aspoň popánšteného lebo vraj ona je produkt, či plodina takzvanej zafajnovenej a rafinovanej civilizácie t. j. spôsob žitia, maznavosti, lebo fundament nervozity je chôva a maznavé vzdelanie, takzvaná nová kultúra ducha a jeho futrála tela. Ľudia už nežijú dľa naturálneho spôsobu. Ich celý život je len pikanteria, omáčka a sôse, solidneho už nesnesie ani

duch ani telo. Ich struny nervov sú poprefahované s nešikovným kľúčom kultúry a jej fajnovosti. Preto najdeme už 14-ročný plod ľudský, ktorý život zunoval a preháňa si guľky olovené cez hlavu a cez srdce.

Kmoterko! veru mal pravdu ten kúřmid. My sedliaci, ako naturálni jednoduchí ľudia takéto pánske balamuty v našich nervoch neznáme. Kyslé mlieko so zemiakom tíši naše nervy a nerozdražduje, ako tým pánom, čo všeličo popijú, požerú a vo všeliakých pôžitkoch tohoto sveta — ktoré desatero príkazov božích mierni alebo, ako škodlive zakazuje — vyhľadávajú svoje nebo.

Zviera na svete len tieto svoje zaujmi vyhľadáva: dobre žrať, dobrú teplú posteľ si vyhľadať a vyhovieť svojemu púdu sa rozplemeniť. Ľudia nekresťanského smýšľania a fajnovnej kultúry bez Boha, bez viery, bez náboženstva tiež iného nerobia, a iného cieľu pred očma nemajú, len to, čo aj zvery. Dobré, hojne, chutno papinkať, žrať a piť, potom nič nerobiť, zaháľať, siesty, odpočinky od lenivosti držať, výlety robiť, dlho spať, a telesné rozkoše, ktorým Boh vypálil na čelo: sieste «nezosmylníš» a deviaté «nepožiadáš» v hojnej miere, nad mieru a vo všeliakej fajnovnej forme dobre využívať, a potom sa vyvaliť do járku, alebo do cintorína, ako aj zviera do spoločnej «pece-gödöri» zdochlynovnej ohradky. Len s tým rozdielom, že zviera tie svoje pôžitky dľa predpisu a zákonov božej náture užívalo, t. j. mierno a preto ani jedno neni a nebolo nervózne. Človek ale fajnovšej kultúry, bez zákonov božích, bez náboženstva, dľa neporiadnych náruživostí a pojašených žiadostí tela žijúci zostane nervózny a splodí aj nervózne pokolenie.

Naše Anče a Katuše nevyzieraajú bledé, zapadlé, ako od slabého žalúdka neztráveny a zahodený alebo vyhodný jablkový kôch, ale zdravé, plnej a červenej tváry, ako pivonka okolo sv. Ducha v zahrade. Veru tie neznajú trasenie srdca, hysteriu, nervozitu, omdlievanie. Najviac keď tou papulou cápu, čo nikomu neškodí snáď len mládencom keď ktorého medzi seba dostanú a počnú ho kritizovať, ku pr. že chudne od zadku, ako prasa, že kolená sa mu jedno o druhé čochru ako mlynské kamene; že fúzy mu mole vyžraly, že má hrb na ľavom boku, dlhý krk ako bocán a že močku žuje a podobné nečnosti, aké už ženské slobodné pohlavie to vynalezne.

Švagerko Zaosku! veru ti to môžem z mojej zkušnosti povedať, že mám tej nervozity až po hrdlo dosť. Naša mamka nedovolila mi vziať Terezu, dcéru sedliackú, nášeho súseda Jána Otrubného, že však už nosím pantalony, ako pán a preto ona nepotrebuje v dome nevestu s pláteným rubáčom, ktorý vyziera ako by bol z bukového dreva vykresaný; by si vzal zemanskú kišašonu pána Arpáda Motovidlayho pisára, ktorá je cvičená, má bledú panskú tvár, nie ako Tereza červenú, ako ruský červený remeň juchtovica a má aj formu tenkú, nie ako ten žoch slamený Tereza, ktorá len to kyslé mlieko s drevenou staro-turánskou lyžicou vie do seba nalievat.

Poslúchol som matku, čo som nemal urobiť. Dostal som síce s ňou dva mýdre, jednu čipkovú spodnú sukňu, voňavého mydla dva kúsky a flaštičku voňavej vodky

Ylang-Ylang zvanej, ktorú jej bol poslal z Chyni jej brat vojak. Ba jej otcovi sme ešte požičali šesťdesiat zlatých na kravičku. Nuž a doviedol som do domu miesto ženy celý «nervový systém», už včul mamka banuje a nadáva zemanom. Táto moja popánštená žena vždy omdlieva, nestačím ju oblievať s vodou. Mamka ju už od jedu aj elektrizovala s metlou brezovou po tých jej slabých nervoch panských. Vždy je v dome krik, že nechce jest opatance pšenové, ani džgance so syrom a káva sa u nás nevarí, lebo aj to robí nervozných ľudí.

Kmoterko vidíš, takúto nervozitu najdeme včul všade v politike, v socialnom živote rodinách, ba ešte aj v náboženských pomeroch a skoro v každej vrstve ľudu panského, to tebe zo života vezdajšieho môžem povedať a dokázať, čo sa so mnou pod predešlými voľbami stalo.

Chcel som si pýtať licenciu na jeden skliepok a krčiemku, z ktorej jeden chudobný poľský židáček zutekal lebo občania nepili. Myslel som si, že u katolíckeho budú piť. Ako som vkročil do kancelárie a zbadal ma pisár pána podslúžneho, hneď zostal nervóznym, skočil a zareval na mňa: «To ste vy ten vták a ľudák, ktorý čítate «Krestana» a ste proti krajine, keď nechcete byť liberálom pri voľbách? marš! von vy pansláv, vlastizrada. Vy len s kňazmi do jedného vreca dúchate, a len mrzutosti pri voľbách robíte keď ste proti pánom». Ani len času mi nedal sa vyhovárať, že som slobodný občan konštitucionálnej krajine. Ešte vraj budete tu papuľovať! Janči vyhoď tohoto sprostého chrapúňa von za krágel, čo znepokojuje krajinu.

Tu som videl tú političnú nervozitu tohoto pisárika, ktorého keď bych chytil za šticu, bol bych mu kosti povytriasol z tých jeho biednych pantalónov, ako orechy z vreca.

— Zaosku! vidíte aj ja som okúsil tú panskú nervozitu. Išiel som ku notárovi pre pas do Ruska, lebo kupčím aj so slivkami. Notár mal čosi so ženou v kuchyni akési škriepky a dozúvanie, zkadial celkom nervóznym vypálil do kancelárie; kde keď počal môj parsún opisovať hovoril: a prečo že ste vy bol pod voľbami proti pánu slúžnému a držali ste s kňazmi? pakuňte sa von. — Ale prosím, ja potrebujem pas a ten mi musia vydať, ináč píšem do Pešte?

Vy grobian, no ukážte vašu drgaňu ako vyzerate? čelo máte úzke, ako býk. Ustá široké, ako opravdový Slovák z považskej doliny a dlhé kňazské usi, a máte ešte nejaký iný znak? — ja nahnevaný hovorím, mám, a kde a aký? — pýta sa ma on zase — mám rozštiepený dolný vidiek chrbtovej kosti, na to vtedy skoro so mnou dvere vyvalil. Ja miesto «s Bohom» som mu povedal: vy opitý obšitník! ale som už aj mal kalamár v chrbáte. Aj žena jeho vybehla celá nervózna von a nadávala mi do sedliakov, do gazemberov, do ľudákov a lajdákov. Ja som jej na to len to povedal: Hľa! Kačka liberálna zaplať mi za kurence, čo ste sožrali na vašom majalese liberálnom. A ponevác bola nemkyna z Donerskirchen-a som jej zaspieval: Die drei könige mit morgenstern essen, trinken und zalen nich gern, skoro ju roztrhlo od jedu a

zutekal som preč. — Takto som okúsil tú političnú nervozitu, ktorá pod voľbami ešte väčšia bude, lebo vtedy kňazi nesmia ani len o pekle vyprávať, ani sľubovať nebeské radosti, lebo to všetko vraj má dráždiť nervóznym robíť pánov, ktorí inakedy ani len neveria na peklo a na nebo, len asi za štvrt roka pred voľbami a potom sa im nervi utišia na päť rokov. Ba akonáhle si sedem ľudí sadne do voza ku volbe, už aj to panské nervy drží! — inokedy sa ich môže aj pätnásť viezť na jarmok do toho nikoho nič. Predtým sa pri voľbách pilo až na strach, už včul keď ľudák vypije vyše litry, aj to dráždy nervy liberálne, však už uvidíme tú nervozitu, ako sa ona objaví.

— Kmoterko! máte tú nervozitu aj v spoločenskom živote. Vlaní som išiel s mojou ku fiškálovi opýtať sa, ako tá vec stojí s našim processom, na ktorý sa už od 20 rokov dopytujem, lebo som bol aj preddavok dal naň. Sotvá že som sa opýtal, fiškál takým nervóznym zostal a tak zareval na mňa, že som hneď cofnul nazpiak. On kričal: «Vyhodím vás von, čo už tolko beháte, ako s nasoleným zadkom. Však som vám už povedal, že treba ešte na štemple a na nový foršus, aby sa vec mohla o desať rokov skončiť». Išiel som k sudcovi, aj ten bol čosi nervóznym pred stránkami, som sa ponosoval na fiškála, že toľké roky čakám na výsledok processu a on mi do výhľadu dal ešte desať rokov a nové foršuse pýta ku tomu. «Marš von, mali ste si nevziať fiškála, ktorý bez foršusov toľko robí, ako aj s foršusami», dostal som odpoveď.

Ozaj my chudobní ľudia pre tú nervozitu panského ľudu nemôžeme ku ničomu prísť.

Ba ešte aj na poli náboženskom zkusil som tú nervozitu. Náš pán organista po žatve išiel dľa vyzitácie kanonickéj vyberať od gazdov snopky za kantáciu, za spievanie paší a za litanie sv. Jána Nepomúckeho pri potoku. On vyberal tie najťažšie, ale veru byly všetky jednako vymlátené a ľahké. Moja žena od hnevu tie snopky o zem trepala, lebo mala čosi akúsi mrzutosť s organistovou, na čo organista takým nervóznym zostal a rozdrážením, že nám do sedliakov, do kmínov nadával. Moja žena, ako zemanka, tiež dala výraz svojej nervozity papuľou: Však aj vy nezaslúžite ináč snopky, lebo vám na organe vždy vrčí jeden pedal, ako «Dunčo» na zobráka, aj žene vašej vždy piští jedna pišťalka v hube.

Švagerko máte celkom pravdu. Zkusil som aj ja takú náboženskú-felekezetovú nervozitu. Išiel som do fary do ohlásiek dať zapísať mojeho brata. Pán farár sa čosi paprčil, necheel ho zapísať, bol nervóznym. Že nemá času, abych mu včul dal pokoj. Ja som sa veru podožúval s pánikom, na čo on hovorí: «Viete, sú v ľudskom živote také doby v ktorých človek sám za seba nemôže» — hybajte teda ku organistovi, nech vás ten zapíše, taxa jeho sú dva šestáky. Organista už vedel, čo sa stalo, hovoril mi: To ste zle spravili, že ste včul práve pokúšali farára, včul je on veľmi nervóznym, lebo mu zase predložili jedného mladšieho dekana za kanonika, ale keď prijdete druhý raz s ohláškou, tak si to usporiadajte, by

ste prišiel vtedy, keď niektorý kapitulník zomre, lebo vtedy je on vždy dobrej vôle, nádej ho pozdvhyhuje. Nuž hľa! ako že to môžem vedieť, že je nervózny alebo keď bude veselého ducha, keď to on na kazateľnici neohlási?

No my roľníci a sedliaci aj pobijeme, napijeme sa ale nervózny sme neni. Možno až sa spánštíme, že sa nás chytí táto ich nemoc, ktorú sebe nepravame.

Nervózný Zaosek.

Uhorská krajina . . .

Uhorská krajina, bolas' krásna milá,
 Pokiaľ fa tá mládež slovenská zdobila.
 Pokiaľ fa zdobila, spevom tatránzkych hôr,
 Pokiaľ mal slobodu s nami každý Uhor.

Bola-že to mládež a mocní vífazi,
 Hrdí šuhajovia trhali refazi.
 Trhali refazi, nepriateľov bralá,
 Kde naši šuhajci? kde je naša sláva?

Kde je náš Janošik? Kde Matej pravdivý,
 Kde jeho kráľovstvo? Janošika divy.
 Kde svätý Štefan kráľ? čo vieru založil?
 V tej našej krajine on základ uložil.

Kde veľký Ludvik kráľ, kde sú jeho sily,
 Kde jeho mocnosti? čo vždy zvířazili.
 Tá naša krajina opustená stojí,
 Keď svôj vlastný krajan bývať sa v nej boji.

A čože je tomu teraz zapríčina?
 Že je taká smutná tá naša krajina.
 Že je smutná mládež slovenskej náture,
 Že je všetko spustlé spolu s nami Uhry.

Máme smutný výraz v tej našej krajine,
 Židáci bohatnú, naša mládež hynie.
 Naša mládež hynie, kraj svôj zanecháva,
 Tak sa tratí sila i tá naša sláva.

Tu je napríčine, len neopatera.
 Sloboda židákovi, a veľká nádhera.
 Kadenáhle pajez z Galície prijde,
 Zaraz ho prijmemo, už nám neodijde!

Žid ten stavá múry a krásne paláce,
 A to je všetko z nás, z tej kresťanzkej práce.
 Prečo ti nedržíš otcovizeň svoju,
 Židákovi ju dávaš, on hovíe pokoji. *Ján Vdovka.*

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme čtených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

CHÝRNIK.

Kde bude kráľ leto tráviť? Jeho Veličenstvo 28. m. m. odcestoval do Işlu, kde ostane do 28-ho augusta. V tom čase 14. júla na dva dni odcestuje do Salzburgu, kde v Jeho prítomnosti odhalia sochu kráľovny Alžbety.

Kráľová vnučka v Ružomberku. Máme príčinu pochváliť sa tým, že naše mesto poctila rodina baróna Seefrieda letným bývaním: nielen preto, že manželka menovaného baróna je kňaznou a vnučkou nášho kráľa, ale zvlášte preto, že rodina táto stala sa vznešeným príkladom krásneho, úprimnou jednoduchosťou žiariaceho, a kresťanskou zbožnosťou venčeného žitia. Príklad tento v mestečku prepýchu a panštinou nabubrenom je hviezdou vo tmách! Tak vysoko postavená dáma urobí s manželom svojím návštevy po domoch občanov ružomerských, ide každú nedeľu do chrámu a síce, nie sa ukázať, ale skrúšene sa modlí: to je veru pre naše veľkomožné panie trochu prineobyčajný zjav. Naša, na všakové kasty — dľa náboženstva, dľa úradu, dľa majetku, dľa rodu, dľa remesla atď. — podelená spoločnosť je nad príkladom tej vznešenej dámy vo vytržení. Pozdravujeme túto ctenú rodinu z hĺbin srdca!

Cársky dar. Ruská cárska rodina venovala 21.000 rubľov na preskúmanie sibírskej flóry.

Noví pravotár. Naši ct. rodáci p. dr. V. Fajnor a p. dr. S. Slabeycus zložili dňa 24. a 25. júna pravotárske zkúšky. Srdečne blahoželáme!

Preložené jarmoky. Minister obchodu dovolil, aby sa v Prievidzi tohoročné jarmoky miesto 3. a 10. augusta taktiež miesto 7. a 14. sept. a miesto 23. a 30. novembra odbývaly 5. a 12. augusta, potom 9. a 16. septembra a 25. novembra poťažne 2. decembra.

Najstarší človek na svete je istý Noe Raby, ktorý žije v chudobnici v New Jersey (Amerika) a ktorý po tieto dni slávil 129. svoje narodeniny. Starec pomerne je dosť svieži, od istého času veľa spáva, ale chuť k jedlu ho neopúšťa.

Ochranci opitých ľudí. Ako inde, tak i v Budapešti udáva sa často, že opití ľudia ostanú na ulici ležať a nie len že slúžia za posmech, ale často sa im taká nehoda udá, že prídu o zdravie alebo o život. O týchto nešťastných ľudí teraz zaujal sa spolok budapeštianskych dobrovoľných ochrancov, zavdajúc predostrenie k ministrovi vnútra, od ktorého žiada istú podporu na zariadenie, ktoré bude potrebné k odvážaniu a opatere ľudí, ktorí sa po uliciach opití váľajú.

Osud misiónárov. «Köln Ztg.» z Novej Guiney telegrafujú, že domorodí Černoši zabilí dvoch misiónárov aj s ich jedonástimi sprievodcami, potom ich posekali na kusy, podelili medzi osobami, a tak si potom zariadili slávnostnú hostinu. Neskôr došli na pobrežie čaty po-

licajtov, ktorí popálili osady domorodcov a zabili viac čiernych ludožrútov. V jednom dome našli 110 lebiek povražených ľudí.

Kavaliér falšovateľ zmeniek. Volá sa Eugen Fáy a hral vo vyššej spoločnosti pešťbudínskej veľký zástoj. Po otcovi zdedil v hevešskej stolici majetok v hodnote pol milióna korún, ale premárnil ho za tri roky pri dostihoch, v kartách a v spoločnosti ľahkých osôb. V biede postavený dostával od príbuzných mesačnú podporu, z ktorej mohol slušne žiť. Ale vzbudila sa v ňom túha po predošlom živote, chopil sa klamu a falšovania zmeniek; v jednom-druhom boli mu na pomoci Rudolf Kohn a Moric Tandlich (po mene ich ešte poznať). Konečne prišli mu na stupu, ale on dosť zavčasu sa ztratil. Teraz hľadá ho polícia.

Oheň. Veľký požiar bol, ako nám píše v Moravskom Liesku, ktorému obeť padla skoro celá obec, mnoho statku, gazdovských strojov a živnosti. Bieda je veľká, lebo oheň vypukol vtedy, keď národ bol v poli.

Utopilo sa 300 osôb. V Amerike pri meste Pochontas rieka pretrhla násypy a zaplavila okolie na 30 mil; 300 ľudí sa utopilo.

Pri pohrabe. Špatný prípad udal sa v obci Illye (biharská stol.) na jednom pohrabe následkom bezohľadného pokračovania jedného úradníka tamojšieho okresného súdu. Pochovávali veľkokupeca Franca Jánossyho, stoličného výborníka, na pohrab ktorého sišlo sa asi dvetisíc ľudí. Pohrabné obrady sa už započali, kňaz práve kázal a vdova so srdcopolným nárekom objímala rakev, keď zrazu cez zástup predral sa ku vdove jeden človek a poloziac jej ruku na plece hlasne rieknuť: «No a kedyže sa bude robiť inventár?» Vdova vo svojom žiali od prekvapenia nemo pozerala na bezohľadného úradníka, ktorý sa však nedal myliť a viac krát doliehal na bôlom sklúčenú paniu: «Povedzte, lebo vec je súrna?» Obecenstvo sa nad týmto veľmi pohoršilo a z jeho radov ozvaly sa proti úradníkovi hrozivé hlasy; vdova dostala kŕče a bez povedomia klesla na zem, čo tak rozhorčilo trúchliaci zástup, že chcel surového úradníka nabiť a keďby nebol zavčasu ušiel, nuž by sa bol mohol ešte aj väčší škandál stať.

Miesto kočky zastrelil chlapca. V obci Bánko udal sa úžasný prípad. Tamojší zámožný gazda Anton Pudaš náhodou zastrelil svojho syna, prečo natolko zúfal, že potom spáchal samovraždu. Vec sa udala nasledovne: Pudašovi susedové mačky už dávno žraly mladé kurence, čo ho natolko rozhorčilo, že nabil pušku olovenými sekancami a naložil domácim, že keď zbadajú mačku, aby mu hneď povedali. Onedlho mu slúžka oznámila, že neďaleko chlieva na plote sedí jedna veľká mačka. Pudaš chytil nabitú pušku, vyšiel pod strech a odtiaľ namieril na mačku. V tej chvíli vyšiel z chlieva 17ročný syn Pudašov, ktorého broky trafily do sluchy a hneď bolo po ňom. Zdesený Pudaš chcel obrátiť zbraň proti sebe, v čom ho však manželka prekazila. Kým sa sbehnutí susedia zaoberali s vyzliekaním chlapca, Pudaš vyšiel na poval a sa obesil. Notár a rychtár počujú o tejto smutnej

udalosti, prišli do Pudašovcov a chceli vypočúť Pudaša, ale ho našli obesného na povale. Toto dvojnásobné nešťastie Pudašovu tak dojalo, že klesla a v ten deň ani neprišla k sebe. Prípad vzbudil medzi obyvateľstvom všeobecný ruch a sústrasť.

Nešťastie v Tatrách. Gustáv Kordoss, učebár na vyššej reálke v Levoči, so svojím synom Fedorom a gymnasistom Eugenom Skultétym, ktorý len pred niekoľkými dňami složil maturitnú zkušku, urobil výlet do Tatier na štít malo-vysocký. Keď sa hore driapali Eugen Skultéty sa šmíknul a padnul do jednej prepasti, kde sa zabil. Mrtvolu mladého človeka dopravili do Levoče, kde mu rodičia bývajú, a tu i pochovali za veľkej sústrasti obecnstva.

Zvada medzi manželmi na moste. Manželský párik Laurinovcov v Paríži, ktorý už prežil polovicu «tridsaťročnej vojny», šiel minulé dni po moste cez rieku Sekvanu. Idúc po moste tak sa medzi sebou dohadovali, že pán Laurino už to nemohol vydržať a skočil s mostu do vody. Súc dobrým plavcom, hneď vyplával na breh. Medzitým jeho manželka začala nariekať, že ona je príčinou smrti svojho mužička a vrhla sa do vody. Nevedela však plávať. Bola by sa istotne utopila, keby medzitým jej mužiček nebol prišiel na most. Keď videl čo sa stalo, hodil sa po druhé do vody a svoju milú polovičku šťastlivo zachránil. Na to sa smierili a sväto-sväte si sľúbili, že sa už nikdy nebudú vadiť, aspoň — keď pojdu po moste.

Originálny človek. Samo sebou sa rozumie, že Amerikán. Plukovník J. W. Baron bol pred pár rokmi najzvláštnejším peňažným špekulátorom v Spojených Štátoch a nadobudnul milióny. Lanského roku z príležitosti jedného železničného nešťastia ztratil svojho syna a ostal bez nápadníka. Na to si umienil, že svoje milióny premárni čo sa bude čo robiť a peniaze vskutku aj začal nemilobohu mrhať. Kупoval tie najdrahšie cigary, tieto platil 10—20 dollárovými bankovkami a drobné peniaze čo mu prislúchaly nazpät, neprijímal. Na cigaru si zapaloval bankovkami cez deň asi pätnásť ráz. Jeho priatelia usilovali sa ho všemožne presvedčiť, že čo robí, nerobí celkom múdre, ale plukovník nepopustil. A veľmi ho hnevalo, že nemohol prekúriť svoje milióny.

Zakázaný príchod suchotinárov do Ameriky. Americká vláda vydala rozkaz, aby všetci ľudia, ktorí prídu do Ameriky, podrobení boli lekárskej prehliadnutiu a kto je chorý na suchoty, bude na útraty spoločnosti, ktorá ho priviezla, poslaný nazpät.

Storočná žena a jej muž. V Magheradone, v Irsku zomrela nedávno pani Mac Lernonová, ktorá bola narodená roku 1796., mala tedy 105 rokov. Jej manžel, narodený podobne roku 1796. kráčal za jej rakvou pešo.

Keď manželka odoberú. Z Temešváru dochádza zpráva o úžasnej rodinnej dráme, ktorej padly v obeť tri ľudské životy. Juraj Opitz obyvateľ, z obce Skens (Krassó-Szörényska) oženil sa ešte ako 18ročný mladík, čo je ináč medzi Rumunmi každodenná vec. Mladíka neskôr odobrali a minulého októbra narukoval ku delostrelcom do Lugošu. Žena z počiatku chodievala navštevovať man-

žela do kasárne, ale za dva mesiace sa oň ani neobzrela. Na tomto by ešte nič nebolo bývalo, keby manželovi neboli pošeptali, že manželská vernosť jeho žieničky neni celkom v poriadku, preto nechodí viac do kasárne. Žiarlivý manžel odišiel tieto dni bez meldovania z kasárne a išiel rovno do Skensu ku svokre, kde bývala aj jeho žena. Keď nenadále vstúpil do izby, našiel pani polovičku v náruči Juona Garuma. Rozhorčený Opitz vytiahol širokú kanonírsku šablu a najprv porazil zvodeu, potom sa dal do svokry a rozťal jej hlavu, konečne aj manželku smrteľne ranil. Oklamáný manžel-vojak sa potom sám hlásil u svojho pluku v Lugoši.

Fabrikant na kosy Jozef Sohr odporúča svoje oznamy ct. obecnstvu do láskavej pozornosti.

Presvedčil som sa, že reumatické bolesti a opuchliny v chrbte a na rukách u mojej manželky sa doprosta stratily a kruté bolesti prestaly.

Tento poďakujúci prípis upravil pán Jan Hnalik, majster murársky v Suchej na pána Alberta Müllera v Budapešti, V., Jägerská u. 42 vynálezcovi dvojnásobno-elektro-magnetického kríža R. B. N. 86967, čo našim ct. čitateľom v známosť uvádzame.

DOPISY.

Vištuk.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnu Redakciu nášého všeoblúbeného «Kresfana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

Ten úvodný článok v 25. čísle o tom Mojžišovi bol veľmi na čase. Nás vištuchanov sa týkal, lebo u nás vo Vištuku každú nedeľu seká mäso jeden pudmeričan kresťan a druhý tiež čo seká, je žid. Ten žid popustil každé kilo o osem krajciarov lacnejšie, aby mohol toho pokaziť.

Nuž moji milí občania pomyslíte si, kam ten žid mieri? Má taký človek svedomie čo ešte k nemu ide pre mäso? Keď si človek rozmyslí na takú faleš, krv sa bije do očí, prečo nemohol spustiť do včulku, keď je tak milosrdný na proti občanom.

Neopúšťajte toho nášého nového mäsiara, aby mohol konkurovať s tým lacným židom.

A čo je s tým sklepom? Ohláste sa voľakto, však už to malo dávno byť. Nebuďme horší od susedov. Vidíte čo sa tam robí, robme aj my tak.

Najsamprv by mal byť sklep 1, lebo 2, a potom aj krčma v našich rukách. Potom do takého sklepu sa nebude odnášať všeličo, jako k židovi, lebo tam by to nekúpil. Ja viem dobre, že sa tomu budú smiať tí, ktorí

tomu nechcú rozumieť, nuž ale darmo je, všetci sme neni jednaki.

Už vyprávali všelijak, že bude už ten sklep, a potom zas, že sa nemá kto na to chytiť. Nuž teda keď sa nemá chytiť, dajte to jednému chalupárovi, na intabulačnú záruku, jak veľkú chcete, potom to bude a takým spôsobom už to mohlo aj byť dávno.

Však je vo Vištuku 180 rodín a namajeroch je ich 50, to by asnáď bolo aj na dva sklepy. Mohol by to byť jeden hore, a druhý dolu. Však to by asnáď mohol aj taký chalupár započiat predávať, nech by len spravodlivo počty skladal. Jak hovorím, keď by bolo treba chodiť na tisíc zlatý intabulačnú kauciu, keď v hotovosti neni. Keď sa voľakto ohlási, potom budeme hovoriť viac.

V. M.

Z Lieska.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko jednoduchých ale skutočne pravdivých riadkov, ktoré ja neučený roľník verejnosti poddať som si zamienil, s tou najväčšou túžbou a horlivosťou len jedine pre česť a chválu božiu, aby vedeli ctení čitatelia nášého oblúbeného Kresfana, že kolké násilia musí vystáť ešte aj v tej mizernej Orave, keď sa domáha človek o rozmnožení služieb božích. Naší pradedovia vystavili chrám boží roku 1818., ktorý stál len na okrasu obce až do roku 1890., lež my potomci našich predkov zahoriac túžbou aby sa aj v našom chráme obnovovala krvavá obeta na kalvárii pred XX. storokami vykonaná, aby som nebol zdľhavý teda ku veci.

Nám ešte vtedy bývalý Excelencia p. biskup Csáska sľúbili, že nám dá farára. Už je tomu 10 rokov preč, a my sme ešte nedostali, čo nám sľúbili, ačpráve sme už len na cesty vynaložili do vyše 3 tisíc zl., lebo za toľké roky čo sme sa už nachodili do kapitule, do Pešte, do Štiavnika a dekade, a len naše namáhanie je takmer daromné, bárs sme aj dali, čo od nás žiadali.

1. Žiadali, aby sme složili do kapitule 10 tisíc zl. a potravné články, to sme složili ale nám zas kázali složiť 20 tisíc zl.; že by potravné články snáď naši potomkovia odopreli, bárs sme to jako chceli zabezpečiť a nás od bývalej fary odslobodiť nijako nechcú na ľahko; bárs naši dedovia tam nikde nepodpisali ani litery, ba žiadali aby sme to všetko, tak zrábali, ako by sme tam do kostola chodili, t. j. všetkých stavov gazdovských polovicu, na čo sme aj podpísali každoročne platíť 16 kor. Ale im to zase nenávisť oproti nám hovorila, že to málo; pýtali 50 korún, na čo sme zas len pristali, aby sme len skorej došli nášého žiadaného cieľa, a žeby sa vyhotovil protokol o týchto robotiznách, ktoré farníci sú povinovatiť dať, asíce: Čimhová a Vitanová tieto sú patriace do starej fary a Liesek chcel mať novú faru.

Lenže protokol Liesek nepodpisal, zato mu nedovolila mať novú faru, ale by niekto povedal, nuž mohol podpísať, dobre ct. čitateľu, keby to bolo len o týchto

strovov reč, čo sme náhradu sľúbili. Tá náhrada keby bola spomenutá, to by sme ho boli, ale o náhrade nebolo spomenuté, ba ešte boli spomenuté stavy rehtora, na ktoré sme tiež reparáciu dávali. — Lenže my máme už okolo 12 rokov školu, ktorá nás stojí 2.500 zl., tiež aj kostol, ktorý nemá patróna, len obec a za to nás ešte nútia cudzie napomáhať, bez ktorých my veru vyžijeme.

Drahí čitatelia, nepišem to s chvály, ale len aby som povzbudil ku vrúnejšiemu zachovávaní nášého sv. náboženstva, značím sa s úplnou úctou, nech nám pán Boh pomáha a Panna Maria, naša milá Matka.

Martin Margešák, Tomáš Kobják, Tomáš Gonek, Mato Jevak, Ján Sprndel.

Slaná-Studňa, (Belohradská stol.)

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresfane».

V hlavnom meste Pešťbudíne dostal som do ruky vyborný kalendár, «Svätého Antona Paduánskeho», s veľkou radosťou ho prezerám, príjdem na 99-tú stranu, a vidím krásny obraz preblahoslavenej Panni Márii pred obrazom. 3 krásne kvietky na každej strane jedna horiaca svieca. Matka Božia, s vystretými rukámi, proti malunkému dievčatku, ktoré so složenými rukami prosí Matku Božiu o pomoc, a nad obrazom tento nápis «Vráťme sa späť k Marii.»

— Pomyslel som si, toto prečítáš keďby si mal, jak náhlu prácu, a hľa v tomto článku sa žaluje náš ctiteľ Marii, že v tom čase keď naši praotcovia v tejto celej uhorskej zemi, či pán, roľník, priemyselník, alebo nadeník, spolu s jedným srdcom ctili a prosili; tak, jak to naša svätá cirkev katolícka žiada, Preblahoslavenú Pannu Máriu, o pomoc prosili, že zatiaľ, panuval medzi nami svätý pokoj a božské požehnanie, jak na majetkoch, tak medzi národom. Ale včulašia múdrosť plná diabelskej pýchy sa hanbí, patričky, rúženec svätý modlí, zato nestačíme temnice a nemocnice stavať po celej krajine. Drahí čitatelia Kresfana slzy mi zalievajú oči, keď vám tento smutný prípad oznamujem čo sa stalo v našej obci 16. júna, vo svätú neďelu, tú neďelu, v ktorý všeteí pastieri po celom svete ohlasujú sväté písmo, o strafenej ovci. V stolno-belohradskej stolici, v obci menom Slaná Studňa, (Sóskut) traja švagróve sa pobili medzi sebou a najmlatšieho na hlave tak radili, že za 24 hodín zomrel, ostatných jeho švagróv žandári vzali do opatery. Teraz môžu jejích rodičia, manželky a celá rodina i oni dvaja rozvažovať, že jako sa má deň svätý, neďela a sviatok zachovať. V celej obci bývajú čisti Slováci a katolíci, ktorí by sa mali varovať zlého chýru. Ja keďby stál pri tej mrtvole, nasledujúce slová bych vám bol prinútený povedať, ktoré nám sväté písmo predpisuje, ktoré si má každý kresfan v srdci varovať a vážiť, jak oko v hlave.

Keď bys pri sebe zbadal vinníka a nechál bys ho odísť od seba bez toho že bys ho pokarhal, sám si účastný v jeho vinnách, hriechoch toto hovorí sväté písmo:

Tu musím ešte poznamenaf, drahý čitateľu Kresfana, že tento národ v našej obci má to šťastia, že dostal sa mu Kresfan noviny do rúk od samého prvého čísla. Hľa on si ho celkom odhodil od seba, celkom zjavne hovoriac, jeden za druhým, že jemu netreba také noviny ktoré len nadávajú, obviňujú a ohovoriajú. On tie noviny nechce, ktoré pohanský život karhajú a učí kresfanov, jednotu a svornosť užerníkov vymetá z pomedzi kresfanov, bráni neohrozene naše majetky, dušu od záhuby peknej, naše dietky od prípadov diabolských, a celé rodiny od hanby večnej, a to len skrzeva jednotlivých, iškariótských judašóv, a ponevác nasledujeme týchto podľa svätého písma bludárov, tak sme všeteí obyvatelia účastní, v tom kainskom dvoch švagróv spáchanom hriechu a za toto nás trest Boží neminie, lebo ktorej obci čisto kresfan-katolícky národ je z milosti Božej ustanovený, a vždy na dve strany ľahá, a nevie si pomáhať dľa kresfiansko-katolíckej cirkvi, ten zahynie ak on nie, ale jeho deti istotne.

L. K.

Odkazy redakcie.

A. D. v N. Vaša práca správne a pekným slohom je písana. Vidno, že ste ešte do bobrej školy chodili.

B. L. Slaná-Studňa. Číslo dostanete vo vydavateľstve. Máte dobré písmo ale, jak stíhnete — obracajte aj lístky knižočky, ktorú napísal Ján Zigmundík. Keď čitate, dajte pozor na slová, jak sú písané, čím ušporíte nám prácu, jestli nám častejšie budete dopisovať.

F. G. v L. Idte, nič zlého sa vám nestane pod plášťom sv. Martina.

P. Jos. v D. Chlapcovie nie je dost chleba dať s maslom, ale duši tiež treba dať pokrm. Dajte dobrú knižočku, ktorá upúta chlapca. Odporúčame: Povesti od Dobšinského, spisy E. Antona Timku, taktiež Hoffmanové, ktoré pekne píšu o remeslách a kupectve, čím pozbudí sa zaujatosť o priemysel a obchod. Uvidíte, jak chuť dostane k čítaniu. Kde škola nevykonala to, čo mala, nech doplní to rodič. Tieto knižky možno objednať pri Karolovi Salvovi, v Lipt. Sv. Mikuláši.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8.05—8.25 kor., peštianska 7.87—7.77 kor., z Báčky 7.50 kor., banátská 8.00 korun.

Raž: 7.50—6.90 kor.

Jačmeň: na krm 6.50—7.— korun, do pálenice 6.— —.— kor., na várku 7.— —.— kor.

Kukurica: 5.30 —.— kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	24.60	23.60	22.80	22.40	21.80	21.20

6	7	7 ¹ / ₂	8
19.60	17.80	15.80	10.80

Otruby. po 100 kil.: drobné 9.20 korún, hrubé 9.20 korún.

Ovos: 5.50— kor.

Krúpy: 2.40—2.30 kor., všetko po 100 kil.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 8.—8.25 brnava 7.50—, pestrá 7.00—7.50, drobná 9.00—9.25, cúdená 10.50—, *Hrach:* 10.50—12.50, lúpaný 20.—, *Šušovica* horšia 9.—, lepšia 12.—, *Mak:* 27.50—, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17.50—50 po klg.

Semená: Červená datelina nová 50.—66.—. Lucerna 42.—70.—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 54.50—, Slanina ³/₁₀₀ 45.—⁴/₁₀₀ 45.50—, udená dobrá slanina 50.— po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 50.75, dvojkrížový 43.— za 50 klg. netto.

Olej repcovy 80.— za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 158—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 140—145; telaciny k. 390—420; pitlingy 275; koňaciny vrázkované k.—; tažené k.—.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k.—, väčšie — metr. cent.

Spiritus odanený raffinovaný 116.50—, denaturovaný 37.—37.¹/₂.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Veselá knižnica: Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustin Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

Sborník museálnej slovenskej spoločnosti. Ročník V., Százok II. Turčianský Sv. Martin 1900.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník III. Číslo 6.

O «Museálnej Slovenskej Spoločnosti» treba vedieť, je to spoločnosť vedecká vládou potvrdená ku zachovávaniu veškerých starožitností a pamätností slovenských tak na poli umeleťstva a priemyslu jako aj jazykozpytu a vôbec všetkého, čo sa slovensko-národnej vzdelanostnej historie týče. Členom spoločnosti tejto je, kto ročný poplatok 4 koruny riadne platí, za to obdrží «Časopis mus. sl. sp.» (mesačné sošity). Vláda podporuje tento ústav ročnou príspevkou 600 korún, a nedávno schválila obetivavosť slovenského obecnstva. — Ba či sa dožijeme, žeby aj cirkevná vrchnosť svôj cirkevný spolok sv.

Vojtecha podporila a schvaľovala, veď tento neni ani v Turč. Sv. Martine?

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ľudových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bážik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktičnom obrábaniu pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

«Az erdélyi gazdasági egylet könyvkiadó vállalata» vydal tlačou knižtlačiarne Franklin-Társulat v Pešťbudíne nasledujúce slovenské spisy: **Domáca záhrada.** Napísal Gustáv Ritter. S obrázkami. Strán 55. Cena 80 halierov. — **O doanej krave.** Napísal Géza Hauer. Strán 30. Cena 60 hal. — **O oraní a sejbe.** Napísal Arpád Hensch. Strán 38. Cena 50 hal. — **Pestovanie a zužitkovanie vrby košíkárskej.** Napísal Franc Marc. Str. 30. Cena 50 hal. — **O dochovávaní teliec.** Rozpráva Gazda Rozumec. Sdeľuje Bela Tormay. Str. 31. Cena 50 hal. Vrele odporúčame.

Nábožný život a smrť jedného slovenského mládku v Amerike. Podáva *Jablonovský.* Vydáva Martin *Kollár,* farár v Nádaši, red. «Katol. Novín». Cena 24 hal. Objednať možno: Red. Katolícké Noviny, Pozsony Nádas. Vrele odporúčame.

O Černohorcoch. Listy z Cetinia roku 1878. od L. P. *Nenadoviča.* Preložil Vlad. *Mičátek.* Cena 2 koruny. 320 strán. Objednať možno: J. *Gašparík,* Turócz Szent Márton. Kniha táto je veľmi zaujímavá a poučná. Sú v nej veľmi pekné obrazy. Zvlášte čítacím spolkom snažne odporúčame.

Zábavivo-mravné čítanie pre katolícky horňo-uhorský ľud slovenský. 2 číslo. **Návod k získaniu jubileumoch vch odpustkov** jedentisícdeväťstotého roku. Napísal Juraj *Hahnekamp.* Poslovenčil: Vydavateľ. Sklepná cena 12 halierov. Dostať u redaktora a vydavateľa: Conštant *Kniha* v Nagy-Tapolcsány.

3. číslo. **Najdený dukát alebo Boh odplatí.** Cena 8 halierov. Dostať ako vyšej. Vrele odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Zábavné a poučné knižky č. 3. Skrotenec a iné články, cena 20 hal. Turčianský Sv. Martin. Túto knižočku pre jej rozmanitý, veľmi poučlivý obsah veľmi odporúčame. Dostať u knižtlačiarско-účastinársky spolok v Turč. Sv. Martine.

N. V. Gogol' Revizor, komedia v piatich dejstvách. Preložil Fedor Jesenský. Cena 1 kor. Dostať u Fedora Jesenského v Trnave (Nagyszombat) a u slovenských knihkupcov. Pre ochotníkov našich divadelných hier výborné toto dielo snažne odporúčame.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knižkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparíka v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvláštne pre ctiteľov lurdskeho zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval *Joze Kompánek*, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla *Salvu* v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Svätý Anton Paduanský. Veľký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval *Anton Klimesik*, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-u.) Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtipu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebožehého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižočku i v administrácii «Ludových Novín».

slova

Spars

Sporiva Gazdina!

O ni potrebuju

Z pravdivého „**Franck**“ kavoveho dodatku

„len polovic tolko“ ako

z barktovej planej cigorie [:kavoveho dodatku:], a dostanu
preci jednu – **velmi mocnu** – kavu!

*➔ Teda len jednu polovičku stej dodatki nech
vezmu, aby kava pri tula [:alebo horka:] ne bola.*

Ku „čiernej“ kave: zo 4 lizičkami bobovej kavi 1 lizičku „**Franck**“ kavoveho dodatku.
„mliekovej“ „:“ 3 „ „ „ 1 „ „**Franck**“ „ „
alebo:

pri „odvareni“ na 1/4 litra vodi 7 grammov „**Franck**“ kavoveho dodatku.
„zavarani“ „ 1/4 „ „ 10 „ „**Franck**“ „ „ „

Tato Vydatnost posobi skutočne „**Zašporovania**.“

Pút DO LOURDES-U

v roku 1901.,

ktorý milostive dovolil osvietený pán biskup
pätikostolský SAMUEL HETYEY HETYEY.

(Vidz IV. pastiersky list č. 783/1901.)

Duchovný vodca a správca pútu dôstojný
pán farár Karol Schultz.

Čas odchodu je 26. augusta.

Príchod: 9. septembra 1901.

Smer cesty:

Ta: Budapešť—Prešporek—Vieden—Linc—Salzburg—Innsbruck
(odpočívajúca stanica) Einsiedeln milostné miesto Lyon (odpočívajúce miesto) Lourdes.

Zpátky: Z Lourdesu po Genf ten istý smer čo hore. Z Genfu po Zürich (odpočívajúca stanica) Sargans, odtiaľto tá istá, čo do Budapešti.

Ceny sú nasledujúce:

	I. trieda	II. trieda	III. trieda
Z Budapešte	464.50 kor.	351.— kor.	200.— kor.
Z Prešporku	451.— „	342.50 „	194.— „

V týchto cenách je:

1. Cena cestovného listka.
2. Opatrenie v hoteloch za 8 dní: V Innsbrucku, Einsiedli, Lyone, Genfe a v Zürichu jeden a jeden deň, v Lourdesu ale 3 dni.
3. Príležitosť od železničnej stanice do hotela, tam, kde to okolnosti požadovať budú.
4. Zavezenie batožiny od stanice do hotela a späť.

Prihlásiť sa možno do 15. júla 1901. pri duchovnom vodcovi pánovi farárovi KAROLA SCHULTZ.

Býva v Német-Márok (baraňanska stol.), kde dostaf i obširnejší programm. — Slovenské kázne tiež budú.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

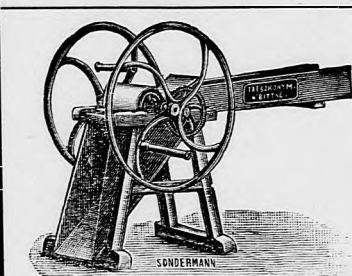
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievачky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsenmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

OZNAMY

sa prijímajú

len u Vydavateľstva týchto novín.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaní, astmatických galibách, beznivosti hucha, čaniu uší, migrenu, kľopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, bosti, záduhu, isebli, mladosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Nie tajní prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohle pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farby olejovej farby
50 hal. (25 kr.)
1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

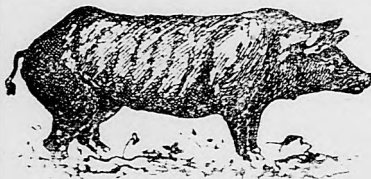
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'áša 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-uteza 46.

Pozornosti našich hospodárov

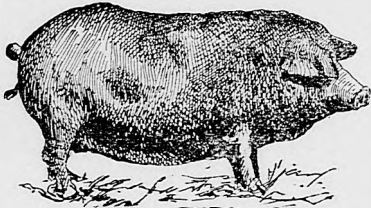
čo najvrelšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznaný
liek

proti
dúlu svíň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorob zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu
týchto v najväčšej miere
pripomáha; o čom mnoho
tisíc dakujúcich listov a
osvedčení svedčí. — Cena
spolu s návodom jedného
pôvodného polkilového ba-
lika je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

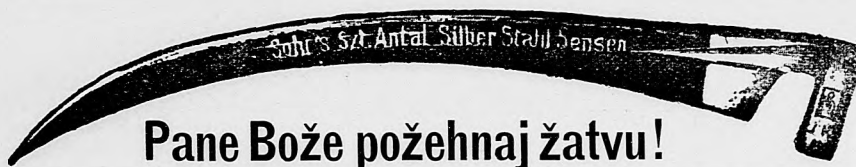
koruna 1.8019 kilového balika franco
posiela**Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.**

Taktiez tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch,
krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už premoňným prinavrátil
úplne zdravie. — o čom pôvodné
dokumentá svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. i s návodom je pôvodnej skl.

Ochranná
známka**Pane Bože požehnaj žatvu!**

vybavia v ten deň, v ktorý príjdu. Objednávateľa takto ešte aj z najďalších krajov 2—3 dňoch održia objednané kopy.

Adresa na objednávky:

SOHR JÓZSEF úrnak, Somogy-Szill.

Ceny „Sväto-Antonských“ striebro- 60 65 70 75 80 85 90 95 100 cm. dlhé
ocelových kôs sú nasledujúce: 90 kr. 95 kr. 1 zl. 1.05 zl. 1.10 zl. 1.15 zl. 1.20 zl. 1.25 zl. 1.30 zl.

Pri objednaní 5 kusov kosová fabrika zablátí poštové trovy; pri objednaní 10 kusov zaplatí nielen poštové trovy, ale aj jednu kosu dá na návdavok. Amergauská oslička je najprimeranejšia ku «Sväto-Antonskej» kose, stojí 20 kr. «Diadal» striebro-ocelový prístroj na naklepanie nákova a kladívko za 85 kr. — Obrázkové cenníky zdarma pošlem.

Svedomitá, presná, a rychlá výsluha. — Úplná záruka.

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.

Hľadám zamestknanie!

Som 28-roční r. katolík, ženatí otec jed-
ného dieťaťa, som v slovenskej, uhorskej,
nemeckej a poľskej reči v slove i v písme
dobré zbehli, tak tiež v počtovaní, dote-
rajšie zamestknanie z 9¹/₂-ročným svedect-
vom na žiadostuhodnoverním, láskavé dopisy
prosím

Florian Patyerek,**UJ-PEST,**

— Árpád-uteza 115. szám. —

PREDAJ.

Jeden dobre dôchodkový farbiarský kšeft z manglov
i domom pre nemoc je hneď na predaj; v Bánovcách
(Trenčianska stolica) u

Štefana Schmidta.

Dáva sa do predaju bašovský mlyn novomestskej
prepositúry. Kto by sa o ten kup zaujmal nech svoju
offertu spisebne dá na vedomie pánu advokátovi Lajošovi
Javorka v Novom Meste nad Váhom (Vágujhely).